

Roczny Plan Działania na rok: 2023

Tytuł lub zakres projektu: Wspieranie dalszego rozwoju
Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji w Polsce (ZSK 6)

Wersja fiszki: 2

Numer i data uchwały Komitetu Monitorującego: uchwała nr 30 z
dnia 6 czerwca 2023 roku

Informacje o instytucji opracowującej fiszkę:

Numer i nazwa Priorytetu: 1 - Umiejętności

Instytucja: Ministerstwo Edukacji Narodowej

Dane kontaktowe osoby do kontaktów roboczych: Rafał Lawenda,
rafal.lawenda@mein.gov.pl, tel.: 22 347 43 74

Numer i nazwa działania FERS: 01.08 Rozwój systemu edukacji i
uczenia się dorosłych

Fiszka projektu wybieranego w sposób niekonkurencyjny

Podstawowe informacje o projekcie:

Typ projektu FERS: Rozwój Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji

Podmiot, który będzie wnioskodawcą: Instytut Badań Edukacyjnych
(IBE)

Uzasadnienie wyboru projektu w sposób niekonkurencyjny oraz wyboru podmiotu, który będzie wnioskodawcą:

Uzasadnienie wyboru projektu w sposób niekonkurencyjny

Ustawa z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (Dz.U. z 2022 r. poz. 1079 z późn. zm.) przewiduje możliwość wyboru projektów w trybie niekonkurencyjnym, jeżeli polegają między innymi na realizacji zadań publicznych wynikających z przepisów odrębnych lub mają strategiczne znaczenie dla społeczno-gospodarczego rozwoju kraju (art. 44 ust. 2 pkt 1 i 2). Przedmiotowy projekt spełnia powyższe dwa warunki.

Projekt obejmuje dalszy rozwój Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (ZSK) jako jednego z narzędzi polityki na rzecz uczenia się przez całe życie na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym. ZSK funkcjonuje na podstawie Ustawy o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji, która weszła w życie 15 stycznia 2016 r. Jako akt prawny wytyczający zasady i standardy potwierdzania umiejętności poprzez nabywanie kwalifikacji, ustawa ta reguluje realizację zadań publicznych związanych m.in. z nadzorem nad jakością tych procesów. Jest to rozwiązanie mające na celu podniesienie poziomu kapitału ludzkiego w Polsce i jako takie ma strategiczne znaczenie dla społeczno-gospodarczego rozwoju kraju, o czym świadczy uwzględnienie go w dokumentach strategicznych takich jak:

1. Strategia na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

Z uwagi na zasadnicze znaczenie dla rozwoju kapitału ludzkiego i społecznego (poprzez możliwy wpływ na wzrost liczby osób uczących się i zwiększenie efektywności inwestycji w kapitał ludzki), ZSK został określony w Strategii jako projekt strategiczny w obszarze kapitału ludzkiego i spójności.

2. Zintegrowana Strategia Umiejętności 2030

Rozwijanie i promowanie ZSK są wprost wskazane jako kierunek działania w temacie 24: Integracja edukacji formalnej, pozaformalnej i uczenia się nieformalnego.

3. Strategia produktywności 2030

Rozwój ZSK wpisuje się w wizję i cel związane z obszarem: Praca i kapitał ludzki.

4. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030

Wdrożenie Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji zostało w dokumencie wymienione wśród projektów strategicznych.

Od 2010 roku Instytut Badań Edukacyjnych zaangażowany jest w tworzenie rozwiązań mających na celu integrację krajowego systemu kwalifikacji.

W latach 2010-2015 wypracowane zostały główne założenia funkcjonowania Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji w ramach projektów systemowych PO KL.

W 2015 roku IBE uczestniczył w przygotowaniu założeń do ustawy o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji uchwalonej 22 grudnia 2015 r., a od stycznia 2016 r. Minister Koordynator ZSK (minister właściwy ds. oświaty i wychowania) powierzył IBE wspieranie wdrażania ZSK (art. 82a ustawy o ZSK). Związane jest to między innymi z realizacją kolejnych projektów pozakonkursowych w ramach PO WER dotyczących rozwoju systemu.

Podsumowując, Instytut Badań Edukacyjnych jest podmiotem przygotowanym do aktywnego wsparcia procesu wdrażania Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji zarówno od strony merytorycznej, jak i informacyjno-edukacyjnej. Posiada także niezbędne doświadczenie i potencjał w realizacji projektów dofinansowanych ze środków europejskich.

Cel szczegółowy FERS, w ramach którego projekt będzie realizowany

ESO4.7. Wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej

Cel główny projektu

Głównymi celami projektu są:

- zwiększenie efektywności funkcjonowania Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji;
- doskonalenie ZSK jako jednego z narzędzi polityki państwa na rzecz uczenia się przez całe życie na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym.

Przez efektywność funkcjonowania ZSK rozumie się funkcjonowanie tego systemu w sposób zapewniający - zgodnie z art. 4 ustawy o ZSK:

- 1) możliwie wysoką jakość nadawania kwalifikacji włączonych do ZSK na poziomie sprzyjającym ich wiarygodności;
- 2) możliwość uznawania efektów uczenia się uzyskanych w edukacji pozaformalnej i poprzez uczenie się nieformalne;
- 3) możliwość etapowego gromadzenia osiągnięć oraz uznawania osiągnięć;
- 4) powszechny dostęp do informacji o wiarygodnych kwalifikacjach możliwych do uzyskania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 5) możliwość porównywania kwalifikacji uzyskanych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z kwalifikacjami nadawanymi w innych państwach członkowskich Unii Europejskiej.

Zaproponowana w ustawie o ZSK koncepcja modernizacji polskiego systemu kwalifikacji ma na celu uporządkowanie tego obszaru oraz dopasowanie go do potrzeb nowoczesnej gospodarki.

W kontekście wdrażania ZSK na chwilę obecną opracowane, wdrożone i poddane ewaluacji zostały: koncepcja zintegrowania krajowego systemu kwalifikacji, propozycje niezbędnych regulacji prawnych, a także najważniejsze rozwiązania merytoryczne, w tym:

- standardy opisywania kwalifikacji oraz przypisywania poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji do kwalifikacji;
- zasady włączania kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji i ich ewidencjonowania w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji,
- zasady i standardy certyfikowania kwalifikacji oraz zapewniania jakości ich nadawania.

oraz powiązane z nimi rozwiązania organizacyjne.:

Dzięki przygotowaniu pierwszej grupy pracowników różnego typu podmiotów, przed którymi ustawa o ZSK wyznaczyła nowe zadania lub otworzyła nowe możliwości działania (przedstawiciele ministrów właściwych¹;

¹ M.in.: a) prowadzenie systematycznych działań informacyjnych i warsztatowych; b) prowadzenie doradztwa w odpowiedzi na bieżące potrzeby zgłaszane przez urzędników (m.in. w odniesieniu do: rozpatrywania wniosków o włączenie do ZSK kwalifikacji rynkowych; dokonywania przeglądu kwalifikacji; zawierania umów z instytucjami, które zostały wybrane do pełnienia funkcji podmiotu zewnętrznego zapewniania jakości nadawania kwalifikacji; włączania do ZSK sektorowych ram kwalifikacji); c) opracowywanie i udostępnianie materiałów i opracowań tematycznych, m.in. pakietu procedur dotyczących zadań ministrów, wzorów różnych formularzy, a także podstawowych publikacji na temat ZSK.

podmiotów inicjujących włączenie kwalifikacji do ZSK²; instytucji ubiegających się o nadanie im uprawnień do certyfikowania kwalifikacji w ZSK³, podmiotów przygotowujących się do wykonywania zadań związanych z zewnętrznym zapewnianiem jakości⁴):

- opracowano i przygotowano do włączenia do ZSK pierwsze kwalifikacje rynkowe jako kwalifikacji nowego typu w krajowym zasobie kwalifikacji (łącznie opracowano ok 500 opisów kwalifikacji);
- opracowano i przygotowano do włączenia do ZSK pierwsze sektorowe ramy kwalifikacji (SRK) (łącznie 20 ram, w tym włączonych do ZSK zostało pięć ram, dla sektorów tj. turystyka, sport, usługi rozwojowe, budownictwo, handel, a na ostatnich etapach włączania znajdują się kolejne dwie);
- nadawanie kwalifikacji włączonych do ZSK ma zapewnioną jakość (certyfikaty są przyznawane wyłącznie osobom, które wykazały się odpowiednimi umiejętnościami w procesie walidacji);

² M.in.: a) prowadzenie seminariów, warsztatów oraz spotkań informacyjnych, b) udzielanie pomocy w przygotowaniu opisów kwalifikacji oraz wniosków o włączenie ich do ZSK c) opracowywanie i udostępnianie adekwatnych materiałów i opracowań tematycznych (np. Jak opisać kwalifikację rynkową i zaprojektować dla niej walidację? Przewodnik; Przypisywanie poziomu PRK do kwalifikacji; Wskazówki do opracowania opisów kwalifikacji cząstkowych nadawanych po ukończeniu studiów podyplomowych). Przy wsparciu pracowników IBE powstały niemal wszystkie do dziś złożone wnioski o włączenie kwalifikacji rynkowych do ZSK (tylko 11% z nich opracowano bez udziału IBE).

³ M.in.: a) organizowanie seminariów na temat walidacji efektów uczenia się i zapewniania jakości nadawania kwalifikacji, organizowanie spotkań roboczych oraz warsztatów design thinking; b) udzielanie pomocy w przygotowaniu opisów walidacji dla kwalifikacji oraz opisów wewnętrznych systemów zapewniania jakości łącznie z procedurami ewaluacji wewnętrznych; c) udzielanie pomocy w przygotowaniu wniosków o nadanie uprawnień do certyfikowania; d) udostępnienie on-line Bazy Dobrych Praktyk w zakresie walidacji efektów uczenia się i zapewniania jakości nadawania kwalifikacji oraz Katalogu Metod Walidacji; e) udostępnienie on-line aplikacji Moje Portfolio umożliwiającej użytkownikom tworzenie cyfrowego zbioru kompetencji i dowodów na ich posiadanie; f) opracowanie aplikacji wspierającej IC w projektowaniu i prowadzeniu walidacji; g) opracowanie i udostępnienie publikacji (m.in. Rekomendacje w zakresie funkcjonowania instytucji certyfikujących w ZSK; Testy wiedzy - tworzenie i stosowanie w weryfikacji efektów uczenia się).

⁴ M.in.: a) prowadzenie seminariów, warsztatów oraz spotkań roboczych o charakterze informacyjnym i szkoleniowym; b) organizowanie i prowadzenie spotkań inicjujących współpracę PZZJ, IC i MW; c) opracowywanie i udostępnianie publikacji, poradników i materiałów przydatnych w pracy PZZJ.

- kwalifikacje spoza oświaty i szkolnictwa wyższego włączone do ZSK są nadawane wyłącznie w oparciu o weryfikację umiejętności, niezależnie od tego, czy umiejętności te zostały nabyte podczas kursu/szkolenia, czy też w wyniku samodzielnego uczenia się, np. w miejscu pracy;

- kwalifikacje te są opisywane w sposób pozwalający na zdobywanie ich „po kawałku” (budowa modułowa), z możliwością rozłożenia tego procesu w czasie, także z wykorzystaniem metody portfolio (analizy dowodów i deklaracji);

- przypisanie każdej kwalifikacji poziomowi Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Europejskiej Ramy Kwalifikacji sprawia, że wszystkie kwalifikacje włączone do ZSK mogą być porównywane z kwalifikacjami nadawanymi w innych państwach, jeśli w państwach tych wdrożony został krajowy system kwalifikacji;

Dzięki uruchomieniu i systematycznemu rozwijaniu

Zintegrowanego Rejestru Kwalifikacji wraz z portalem internetowym ZSK:

- od 2018 roku systematycznie powiększana jest liczba udostępnianych w ZRK informacji o kwalifikacjach włączonych do ZSK⁵;

- rozpoczęto upowszechnienie w środowiskach zainteresowanych informacji o ZSK i nowych możliwościach współdziałania na rzecz budowania zasobów wysokiej jakości kwalifikacji;

W ramach wspierania ministra koordynatora ZSK:

- monitorowano efektywność i spójność rozwiązań wdrożonych ustawą o ZSK oraz przygotowywano rekomendacje wskazujące możliwe sposoby ich doskonalenia, w tym w oparciu o badania ewaluacyjne, w

⁵ Stan na dzień 27 marca 2023 r. – ZRK zawiera informacje nt. 17 412 kwalifikacji (16 390 to kwalifikacje pełne i 1022 to kwalifikacje częściowe, w tym 783 to kwalifikacje częściowe ze szkolnictwa branżowego, 174 to kwalifikacje rynkowe, 23 - kwalifikacje rynkowe w rzemiośle, 25 - kwalifikacje uregulowane oraz 17 - kwalifikacje częściowe nadawane po ukończeniu studiów podyplomowych).

odpowiedzi na zidentyfikowane nietrafnie zaprojektowane fragmenty systemu (trafność nowych rozwiązań mogła być weryfikowana dopiero po wejściu w życie ustawy o ZSK – wcześniejsze pilotażowe wdrożenie ich w całości nie było możliwe);

- swoje funkcjonowanie rozpoczęła i kontynuuje Rada Interesariuszy ZSK (RI ZSK);
- wsparto przeprowadzenie trzech naborów na listę podmiotów zewnętrznego zapewniania jakości (PZZJ).

Wdrażanie ZSK z natury rzeczy jest procesem wieloletnim i wieloetapowym. Na obecnym etapie znane są już mechanizmy i rozwiązania wymagające poprawy lub usprawnień, aby opisane powyżej możliwości oferowane przez ZSK były powszechnie znane i dostępne dla wszystkich zainteresowanych. Projekt ma więc posłużyć przede wszystkim zwiększeniu skali korzystania przez obywateli z rozwiązań i narzędzi ZSK.

Doświadczenia zebrane przez IBE, przeprowadzona w latach 2018-2022 ewaluacja poszczególnych elementów ZSK, a także - przeprowadzona w ostatnim roku - szczegółowa analiza aktualnego poziomu wdrożenia Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji w zestawieniu z dotychczasowymi działaniami IBE w tym zakresie, pozwoliły na wyciągnięcie wniosków istotnych dla dalszego rozwoju ZSK w Polsce. Najważniejsze spośród tych wniosków to:

1. Część spośród mechanizmów i rozwiązań ZSK wymaga poprawy lub usprawnień - dotyczy to przede wszystkim:

- a) organizacji zewnętrznego zapewniania jakości nadawania kwalifikacji - obecne rozwiązanie polega na zawieraniu przez ministrów właściwych z uprawnionymi podmiotami kosztownych umów o zapewnianiu jakości oddzielnie dla każdej kwalifikacji; przy wzroście liczby kwalifikacji nadawanych poza systemem edukacji formalnej koszty tego systemu stają się zbyt wysokie, o czym Minister Koordynator ZSK jest regularnie informowany przez

przedstawicieli ministrów właściwych; sytuacja ta powoduje, że kwalifikacje, które mogłyby już rozpocząć funkcjonowanie w ZSK, nie są włączane ze względu na brak środków w ministerstwach na umowy z PZZJ;

b) włączania do ZSK kwalifikacji spoza edukacji formalnej - z przeprowadzonej ewaluacji wynika, że nie wszystkie etapy procedury są potrzebne (np. praca specjalistów), niezbędne jest wprowadzenie korekt optymalizujących przebieg tych procedur.

Wprowadzenie zmian w ww. obszarach wymaga z jednej strony nowelizacji ustawy o ZSK, która zaplanowana jest jeszcze w obecnej kadencji Sejmu RP, z drugiej zaś zaprojektowania na nowo tych procesów, a także procedur, działań i narzędzi nakierowanych na wsparcie odpowiednich podmiotów w ich realizacji.

2. Mimo licznych zrealizowanych już w tym zakresie działań, których rezultaty zostały dobrze ocenione, kontynuacji wymaga wsparcie ministrów właściwych w dalszym wdrażaniu ZSK. Wynika to z następujących powodów:

- nie wszystkie urzędy centralne były dotychczas równomiernie zaangażowane w prace w zakresie włączania kwalifikacji rynkowych do ZSK, a następnie we współpracę z instytucjami certyfikującymi oraz podmiotami zewnętrznego zapewniania jakości - wynikało to w części z tematyki kwalifikacji, o włączenie których wnioskowano;
- w toku wdrażania ZSK resorty podlegały licznym zmianom organizacyjnym, co każdorazowo wiązało się z utratą części zakumulowanego przez ich pracowników doświadczenia.
- ze względu na plany w zakresie nowelizacji ustawy o ZSK, nie jest wykluczone, że wsparcia wymagać będzie rozpatrywanie przez ministrów nowego typu wniosków o włączenie kwalifikacji sektorowych, a także wniosków o nadanie uprawnień do ich certyfikowania (kwalifikacje sektorowe to nowa kategoria kwalifikacji przewidziana w

obecnie procedowanej nowelizacji ustawy Prawo oświatowe oraz niektórych innych ustaw; jeśli proponowana zmiana zostanie wprowadzona, kwalifikacje te będą mogły być nadawane przez podmioty spełniające określone warunki, formularz wniosku o włączenie, a także proces jego rozpatrywania w ich wypadku będzie nieco odmienny od tych, które dot. kwalifikacji rynkowych).

3. Wciąż niska znajomość mechanizmów finansowania walidacji ze środków publicznych, a także nadal stosunkowo mała liczba kwalifikacji spoza oświaty i szkolnictwa wyższego włączonych do ZSK (w odniesieniu do których można z takich mechanizmów korzystać), ograniczają dostęp do certyfikowania osobom zainteresowanym uzyskiwaniem kwalifikacji, co z kolei ogranicza pole działania instytucjom certyfikującym (powoduje to, że - mimo rozwiązań przewidujących finansowanie walidacji np. w ramach RPO - w praktyce dofinansowywane są przede wszystkim szkolenia). Na obecnym etapie rozwoju ZSK potrzebne jest więc nie tylko przyśpieszenie włączania kolejnych kwalifikacji do systemu, ale także dalsze wspieranie instytucji certyfikujących (IC) zainteresowanych nadawaniem kwalifikacji włączonych do ZSK, zarówno od strony metodyki prowadzenia walidacji i zapewniania jakości tego procesu, jak i informowania ich przedstawicieli o możliwych źródłach dofinansowania tej działalności, w tym w powiązaniu z działalnością szkoleniową, a ponadto pomoc IC w komunikowaniu o walidacji oraz informowaniu ich potencjalnych klientów o korzyściach z przystępowania do walidacji i uzyskiwania kwalifikacji włączonych do ZSK.

4. Na obecnym etapie rozwoju ZSK działania nakierowane na jego dalsze wdrażanie i upowszechnianie powinny być realizowane przede wszystkim w środowiskach branżowych, w tym regionalnie i lokalnie (m.in. promocja ZSK skierowana do konkretnych branż lub sektorów, w tym pracodawców, organizacji branżowych, instytucji edukacyjnych, Branżowych Centrów Umiejętności) i z wykorzystaniem odpowiednich kanałów tj. np. fora branżowe, prasa branżowa, targi branżowe itd., w odniesieniu się do już istniejących lub potencjalnych istotnych dla danego

sektora przykładów rozwiązań i narzędzi ZSK - kwalifikacji, ram sektorowych, dobrych praktyk dot. walidacji itd., ale także np. szkoleń obecnych w Bazie Usług Rozwojowych. Potrzeba większego nacisku na podejście sektorowe wynika z dwóch przyczyn: po pierwsze, działania celowane w potrzeby danego sektora dają największą szansę na to, że wypracowane dzięki nim produkty będą w przyszłości użyteczne i szeroko rozpowszechniane (m.in. rośnie prawdopodobieństwo pomyślnego zakończenia procesu włączania kwalifikacji do ZSK), po drugie rozproszone, tj. celowane do ogółu użytkowników, działania upowszechniające były dotychczas znacznie mniej efektywne od tych, które kierowane były do poszczególnych sektorów. Ważne w tym kontekście jest działanie nakierowane na wsparcie funkcjonowania w ZSK 120 Branżowych Centrów Umiejętności (BCU). Wsparcie to będzie dotyczyło m.in. opisywania kwalifikacji, które BCU będą chciały włączyć do ZSK, a następnie nadawać, przygotowania tych podmiotów do prowadzenia walidacji zgodnie z założeniami ZSK, czy wykorzystywania w ich działalności metod lub narzędzi takich jak Moje Portfolio⁶ lub Metoda Bilansu Kompetencji⁷.

5. Aktualnie należy się także skupić na realizacji działań nakierowanych na ułatwianie osobom w różnym wieku oraz z różnymi możliwościami i potrzebami świadomego planowania uczenia się i zdobywania wiarygodnych kwalifikacji, a także na wzmacnianiu w społeczeństwie świadomości, że uczymy się przez całe życie, przy różnych okazjach oraz na różne sposoby. W tym celu należy upowszechnić korzystanie z - opracowanych w perspektywie PO WER - rozwiązań i

⁶ W aplikacji Moje Portfolio można gromadzić i opisywać dowody kompetencji w postaci plików tekstowych, graficznych, audio oraz video w różnych formatach. Wielką zaletą tej aplikacji jest możliwość powiązania poszczególnych dowodów z nazwami kompetencji. Więcej: <https://mojeportfolio.ibe.edu.pl/>.

⁷ Metoda Bilansu Kompetencji (MBK) umożliwia rozpoznanie i uporządkowanie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych zdobytych w różnym czasie i miejscu (np. w pracy, na kursach, w szkole). Za pomocą MBK można także określić predyspozycje i zainteresowania danej osoby pod kątem założonego celu. Daje to pełny obraz jej potencjału opartego na doświadczeniu oraz możliwych kierunków dalszego uczenia się. Więcej: <https://mbk.ibe.edu.pl/>.

narzędzi informatycznych ułatwiających uczenie się i potwierdzanie umiejętności (m.in. Metody Bilansu Kompetencji oraz Mojego Portfolio, przewidzianych do dalszego rozwoju oraz upowszechniania w tym projekcie, ale również innych narzędzi tj. np. Odznaka+⁸, Kompas⁹ czy Kompas branżowy¹⁰, które będą rozwijane w projektach realizowanych równolegle). Wdrażanie tych rozwiązań powinno być realizowane we współpracy z doradcami zawodowymi i edukacyjno-zawodowymi, w tym w publicznych służbach zatrudnienia. Doświadczenia IBE wskazują jednoznacznie, że koncepcja efektów uczenia się i walidacji na niej opartych oraz powiązane z nią narzędzia wciąż wymagają wspierania i rozpowszechniania wśród wszystkich grup interesariuszy. Przykładem tego są kwalifikacje spoza systemów oświaty i szkolnictwa wyższego z przypisanym pierwszym lub drugim poziomem PRK. Aktualnie do ZSK włączonych jest jedynie 9 takich kwalifikacji, a - biorąc pod uwagę, że kwalifikacje takie, z racji ich specyfiki, mogą być nabywane przez osoby ze specjalnymi potrzebami, a także osoby o niskich kompetencjach, zagrożonych wykluczeniem społecznym (osoby z niskim wykształceniem, młodzież wpisująca się w kategorię NEET – not in employment, education or training), należy rozwijać ich ofertę w ZRK. Z kolei kwalifikacje z przypisanym poziomem 5 PRK mają potencjał, by – tak, jak w innych krajach europejskich – stać się ogniwem pomiędzy szkolnictwem na poziomie ponadpodstawowym a szkolnictwem wyższym. Jest to grupa

⁸ Pierwsza w Polsce aplikacja, która umożliwia wydawanie, zdobywanie, przechowywanie i udostępnianie cyfrowych odznak oraz poświadczonych cyfrowo certyfikatów w formacie PDF. Więcej: <https://odznakaplus.ibe.edu.pl/>. Jej dalszy rozwój zaplanowano w projekcie innowacyjnym w ramach działania 05.01 FERS.

⁹ Aplikacja Kompas jest skierowana do szerokiego grona odbiorców: do osób poszukujących pracy, doradców zawodowych, osób dorosłych chcących się przekwalifikować lub uzyskać dodatkowe kwalifikacje. Aplikacja pomaga wybrać kwalifikacje zgodnie z zainteresowaniami korzystających z niej osób na podstawie sformułowanego zapytania w wyszukiwarce lub wybranych kryteriów. Pozwala także przeglądać kwalifikacje ZSK zgrupowane według branż. Więcej: <https://kompas.ibe.edu.pl/>.

¹⁰ Aplikacja przedstawia ponad 200 zawodów i kwalifikacji zawodowych ze szkolnictwa branżowego określonych w podstawach programowych kształcenia w zawodach z roku 2019. Zawody są pogrupowane wg obszarów kształcenia i branż. Więcej: <https://szkolnictwo.ibe.edu.pl/>.

kwalifikacji, która może być nadawana zarówno po ukończeniu szkół policealnych, jak i przez Państwowe Wyższe Szkoły Zawodowe po ukończeniu tzw. krótkich cykli kształcenia. Ten potencjał nie jest jeszcze w Polsce należycie rozpoznany i wykorzystywany.

6. Planowane do przeprowadzenia zmiany w funkcjonowaniu wybranych aspektów systemu, a także fakt, że w miarę jego rozwoju zwiększać się będzie skala korzystania z rozwiązań i narzędzi ZSK, to powody dla których potrzebne jest prowadzenie dalszych badań i analiz, które pozwolą wyciągać wnioski pomocne w zapewnieniu efektywnego funkcjonowania ZSK w przyszłości. Istnieje zapotrzebowanie na badanie potencjału ZSK w instytucjach (w tym instytucjach kultury, szkołach wyższych, szkołach ponadpodstawowych), jak również badanie potrzeb osób dorosłych w zakresie wykorzystania potencjału ZSK, w kontekście przewidywanego zwiększenia się tego potencjału w związku z:

- a) przewidywanym przyśpieszeniem włączania do systemu kolejnych kwalifikacji po nowelizacji stosownych przepisów ustawy o ZSK;
- b) planowanym pojawieniem się w systemie kwalifikacji sektorowych, nadawanych m.in. przez Branżowe Centra Umiejętności;
- c) planowanym zwiększeniem liczby osób posiadających wiedzę nt. możliwości związanych z korzystaniem z rozwiązań i narzędzi ZSK.

Przewidywana zmiana organizacji procesów powiązanych z zewnętrznym zapewnianiem jakości nadawania kwalifikacji w ZSK oraz inne zmiany legislacyjne, które zaowocują zmianami w funkcjonowaniu wybranych elementów systemu, muszą zostać poddane ocenie, a napotkane wyzwania i bariery w dalszym rozwoju ZSK – zderzone z analogicznymi doświadczeniami innych krajów rozwijających swoje systemy kwalifikacji w oparciu o ramę kwalifikacji.

Zważywszy na opisane powyżej wyzwania, projekt będzie ukierunkowany na zwiększenie w najbliższych latach liczby kwalifikacji spoza edukacji formalnej włączonych do ZSK do poziomu, który umożliwi obywatelom

efektywne wykorzystywanie możliwości związanych z certyfikowaniem tych kwalifikacji w ich poruszaniu się po rynku pracy. W związku z tym w projekcie zaplanowano osiągnięcie następujących rezultatów:

- wypracowanie nowych rozwiązań w zakresie organizacji zewnętrznego zapewniania jakości nadawania kwalifikacji, ich pilotaż oraz wdrożenie (przyśpieszenie włączania do ZSK kwalifikacji spoza systemu oświaty i szkolnictwa wyższego, optymalizacja kosztowa);

- wypracowanie nowych rozwiązań w zakresie włączania kwalifikacji do ZSK w celu optymalizacji tego procesu w odniesieniu do różnych grup kwalifikacji (kwalifikacje rynkowe, sektorowe, uregulowane, "podyplomowe"), pilotaż rozwiązań oraz ich wdrożenie, w tym wsparcie ministrów właściwych;

- zwiększenie wśród interesariuszy ZSK (pracodawców, instytucji certyfikujących) znajomości mechanizmów finansowania walidacji ze środków publicznych, w tym Regionalnych Programów Operacyjnych, Funduszu Pracy, Krajowego Funduszu Szkoleniowego;

- ułatwienie obywatelom świadomego planowania uczenia się, gromadzenia osiągnięć i zdobywania nowych kwalifikacji poprzez upowszechnienie Metody Bilansu Kompetencji oraz aplikacji Moje Portfolio;

- upowszechnienie ZSK w środowiskach branżowych, w tym wśród przedstawicieli organizacji branżowych, organizacji pracodawców, Branżowych Centrów Umiejętności, publicznych służb zatrudnienia (wsparcie opisanie min. 60 kwalifikacji, obecność na forach branżowych, w prasie branżowej, na targach branżowych itd. w oparciu o m.in. już istniejące lub potencjalne istotne dla danego sektora przykłady rozwiązań i narzędzi ZSK);

- dokonanie oceny efektywności wybranych, w tym nowo wprowadzonych, elementów systemu oraz wypracowanie rekomendacji w zakresie jego dalszych ewentualnych modyfikacji.

Po zakończeniu projektu ZSK 6 planowana jest realizacja kolejnego projektu na rzecz rozwoju Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji - ZSK 7 (od 07.2026 do 06.2028).

Główne zadania przewidziane do realizacji w projekcie, ze wskazaniem grup docelowych (o ile dotyczy), planowanych terminów realizacji zadań (o ile dotyczy) oraz szacunkowych kosztów ich realizacji (% budżetu projektu – o ile dotyczy)

1. Wspomaganie podmiotów realizujących zadania w ramach ZSK, w tym:

1) Wspieranie Ministra Koordynatora ZSK poprzez przygotowanie propozycji niezbędnych zmian prawnych, organizacyjnych i finansowych służących zwiększeniu efektywności ZSK oraz opracowanie - dostosowanych do tych zmian - procedur i narzędzi dla podmiotów realizujących zadania wynikające z nowelizacji ustawy o ZSK, w tym:

- aktualizacji procedur, działań i narzędzi związanych z włączaniem do ZSK kwalifikacji rynkowych, uregulowanych oraz nadawanych po ukończeniu studiów podyplomowych,
- nowych procedur, działań i narzędzi związanych z włączaniem do ZSK kwalifikacji sektorowych.

Ważnym kontekstem tego działania jest planowana nowelizacja ustawy o ZSK oraz powiązanych aktów wykonawczych. Choć na chwilę obecną nie jest znany jej ostateczny kształt, przypuszczalnie dotyczyć będzie m.in. zmian w zakresie włączania do ZSK kwalifikacji spoza oświaty i szkolnictwa wyższego w celu optymalizacji tego procesu. Z tego względu w projekcie przewidziano dalszy rozwój istniejących oraz opracowanie nowych procedur, działań i narzędzi (tj. np. protokoły, formularze/wzory pism itd.), nakierowanych na wsparcie ministrów właściwych w realizacji zadań w tym obszarze, znajdujących się w ich gestii.

2) Wspieranie ministrów właściwych i ich jednostek podległych lub nadzorowanych w realizacji ich zadań wynikających z ustawy o ZSK, polegające m.in. na:

- organizacji spotkań roboczych i seminariów dla przedstawicieli ministerstw właściwych oraz jednostek podległych/nadzorowanych przygotowywanych w oparciu o bieżące zapotrzebowanie (potrzeby zgłaszane na bieżąco, jak również wynikające z cyklicznie realizowanych badań dot. potrzeb ministrów właściwych),
- organizacji spotkań dotyczących wymiany doświadczeń.

Odpowiedzią na zróżnicowany poziom doświadczenia przedstawicieli ministerstw w realizacji zadań w ramach ZSK ma być utrzymanie bieżącego wsparcia dla administracji centralnej w zakresie interpretacji zapisów ustawy, wsparcie merytoryczne dotyczące rozpatrywania wniosków, naboru osób oceniających wnioski i rekomendujących poziom PRK, a także współpracy z podmiotami zainteresowanymi nadawaniem kwalifikacji i zewnętrznym zapewnianiem jakości.

3) Wdrażanie i doskonalenie rozwiązań dotyczących zewnętrznego zapewniania jakości nadawania kwalifikacji oraz - w razie potrzeby - pilotaż wybranych rozwiązań.

Ze względu na zidentyfikowaną konieczność wprowadzenia zmian w obszarze zewnętrznego zapewniania jakości nadawania kwalifikacji w ZSK, w tym znowelizowania odpowiednich przepisów ustawy o ZSK, potrzebne będzie przetestowanie oraz wdrożenie nowej organizacji procesów powiązanych z tym obszarem (monitoring i ewaluacja), a także dalszy rozwój istniejących oraz opracowanie nowych procedur, działań i narzędzi nakierowanych na wsparcie odpowiednich podmiotów w ich realizacji (tj. np. protokoły, formularze lub wzory pism i oświadczeń, wzory raportów i sprawozdań, ankiety, metodyki itd.).

4) Prowadzenie stałego forum wymiany doświadczeń między podmiotami realizującymi zadania wynikające z ustawy o ZSK.

Forum stanowić będzie przestrzeń do wypracowywania praktycznych rozwiązań odnoszących się do wyzwań i problemów napotykaných w codziennej pracy interesariuszy zaangażowanych w realizację zadań w ramach ZSK. Do udziału w forum zaproszeni zostaną przedstawiciele kluczowych podmiotów zaangażowanych we wdrażanie systemu, tj. :

- ministrów właściwych odpowiedzialnych za ten obszar,
- instytucji certyfikujących z uprawnieniami do certyfikowania,
- podmiotów zaangażowanych w zapewnianie jakości dla kwalifikacji spoza systemu oświaty i szkolnictwa wyższego.

Działania w ramach forum będą uwzględniały wnioski wynikające z prac tematycznych sieci współpracy i wymiany doświadczeń w zakresie umiejętności, przewidzianych w projekcie MEiN, nakierowanym na koordynację działań w zakresie uczenia się przez całe życie. Wybrane rozwiązania wypracowane w ramach forum konsultowane będą z przedstawicielami tych sieci, w tym z reprezentantami resortów prowadzących działania na rzecz rynku pracy, uczenia się przez całe życie oraz rozwoju umiejętności w Polsce, a także instytucji działających w tym obszarze (takich jak Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji, Ośrodek Rozwoju Edukacji i inne), jak również przedstawicielami Sektorowych Rad ds. Kompetencji, instytucji edukacyjnych i szkoleniowych, organizacji pracowników i pracodawców, ze szczególnym uwzględnieniem Rady Dialogu Społecznego, wreszcie - przedstawicielami organizacji pozarządowych działających w obszarze wspierania uczenia się dorosłych, doradcami zawodowymi oraz ekspertami w temacie rynku pracy i edukacji.

W trakcie prac w ramach forum będzie miała miejsce ukierunkowana wymiana doświadczeń związanych z praktycznym funkcjonowaniem ZSK w celu wypracowywania konkretnych narzędzi i rozwiązań oraz rekomendacji z tym związanych, w tym propozycji dla Ministra Koordynatora ZSK, Międzyresortowego Zespołu ds. uczenia się przez całe życie i

Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji oraz Międzyregionalnego Zespołu Koordynacji i Wojewódzkich Zespołów Koordynacji.

Zorganizowanie forum jest odpowiedzią na zgłaszane w cyklicznie realizowanych badaniach potrzeby, a także wynika z dotychczasowych doświadczeń IBE. Forum wpisuje się w realizację zadań powierzonych Instytutowi przez Ministra Koordynatora w 2016 r. Jest to również realizacja rekomendacji zawartych w Zaleceniu Parlamentu Europejskiego i Rady z 2008 r.¹¹ oraz Rady z 2017 r.¹², zgodnie z którymi należy włączyć we wdrażanie ram kwalifikacji na poziomie UE i na poziomie krajowym szeroki krąg zainteresowanych stron.

Planowany termin realizacji zadania: 1-33. miesiąc realizacji projektu.

Szacunkowy koszt realizacji zadania: ok. 15% kosztów bezpośrednich.

2. Wspieranie środowisk branżowych, w tym:

- 1) Opracowanie projektu jednej nowej i aktualizacja sześciu istniejących Sektorowych Ram Kwalifikacji (SRK).

Sektorowe Ramy Kwalifikacji (zgodnie z art. 2 Ustawy o ZSK) „(...) to opis poziomów kwalifikacji funkcjonujących w danym sektorze lub branży; poziomy Sektorowych Ram Kwalifikacji odpowiadają odpowiednim poziomom Polskiej Ramy Kwalifikacji”. Ich opracowania podejmuje się zespoły ekspertów branżowych pracujących w oparciu o raporty dot. analizy kompetencji i kwalifikacji w sektorze (zaplanowane do przygotowania w zad. 5.1).

Przygotowanie sektorowej ramy kwalifikacji jest procesem złożonym i składa się z kilku etapów:

¹¹ Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie ustanowienia europejskich ram kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie.

¹² Zalecenie Rady z dnia 22 maja 2017 r. w sprawie europejskich ram kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie i uchylające zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie ustanowienia europejskich ram kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie.

W pierwszym kroku, dokonywane są analizy dotyczące kompetencji, kwalifikacji, certyfikatów wykorzystywanych w danym sektorze - działanie badawcze p.n. analiza kompetencji i kwalifikacji w sektorze.

W drugim – kluczowym – etapie przygotowany jest wstępny projekt sektorowej ramy. W jego tworzenie zaangażowany jest zespół ekspercki, składający się z doświadczonych reprezentantów kluczowych instytucji dla sektora: izb i organizacji branżowych, pracodawców, uniwersytetów i szkół zawodowych, instytucji kształcenia pozaformalnego itp.

W trzecim etapie wstępny projekt jest konsultowany z szerokim środowiskiem branżowym. Zdarza się opracowanie eksperckich recenzji ramy pod kątem zawartości merytorycznej oraz języka w niej stosowanego.

Oprócz opracowania projektu ramy sektorowej w trakcie prac formułowane są wskazówki i rekomendacje dotyczące wykorzystania i rozwoju danej ramy.

Decyzja dotycząca wyboru SRK (6), których projekty zostaną zaktualizowane, podjęta zostanie przede wszystkim na podstawie aktualnych wytycznych do Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO), w tym dodatkowych kamieni milowych w zrewidowanym KPO. Oznacza to, że - w następstwie kamieni milowych w KPO G8L i G9L - priorytetowo aktualizacji poddane zostaną cztery Sektorowe Ramy Kwalifikacji: Budownictwo, Energetyka, Gospodarka Odpadami oraz Gospodarka Wodno-ściekowa, Rekultywacja i Remediacja. Decyzje o pozostałych dwóch aktualizacjach podjęte zostaną na podstawie informacji wynikających z rekomendacji przekazanych Instytutowi Badań Edukacyjnych przez podmioty branżowe (m.in. Sektorowe Rady ds. Kompetencji, stowarzyszenia i zrzeszenia pracodawców, związki zawodowe itd.) oraz wniosków z konsultowania tych rekomendacji z Ministrem Koordynatorem ZSK. IBE dysponuje rekomendacjami dotyczącymi aktualizacji SRK od Sektorowej Rady ds. Kompetencji Informatyka (w zakresie aktualizacji SRK-IT) oraz Sektorowej Rady ds. Kompetencji Telekomunikacja i Cyberbezpieczeństwo (w zakresie aktualizacji SRK-

Tele). W podobny sposób podjęta zostanie decyzja na temat opracowania nowej (1) SRK. Rekomendacje te dotyczą branży transportu drogowego.

2) Wspieranie procesów włączania Sektorowych Ram Kwalifikacji do ZSK:

- Wspieranie podmiotów wnioskujących o włączenie SRK do ZSK w zakresie przygotowywania dokumentacji niezbędnej do pozyskania pozytywnej opinii Rady Interesariuszy ZSK nt. zasadności włączenia SRK do ZSK.
- Wspieranie ministrów właściwych w zakresie przygotowywania wniosków o włączenie SRK do ZSK, kierowanych do Ministra Koordynatora ZSK.
- Przygotowywanie analiz zgodności SRK z PRK w ramach wsparcia Ministra Koordynatora ZSK.

3) Wspomaganie przedstawicieli środowisk branżowych w inicjatywach dotyczących opisywania, certyfikowania, walidacji i rozwoju kwalifikacji.

Działanie oparte będzie na pracy regionalnych pracowników projektu ZSK, którzy będą współpracować z przedstawicielami branż lub sektorów na poziomie województw, między innymi w zakresie:

- diagnozy potrzeb informacyjnych przedstawicieli branż lub sektorów w odniesieniu do rozwiązań i narzędzi ZSK oraz ich możliwych zastosowań w odniesieniu do potrzeb regionalnego i lokalnego rynku pracy,
- diagnozy potrzeb w zakresie potwierdzania i certyfikowania umiejętności w branżach, w których w danym województwie odczuwana lub prognozowana jest luka kompetencyjna, a także szukania źródeł finansowania tych inicjatyw, oraz kierowanie interesariuszy ZSK do komórek odpowiadających za określone działania w ramach ZSK (opis kwalifikacji i wsparcie IC w zad. 3; aktualizacja SRK w zad. 2),

– współpraca m.in. z Branżowymi Centrami Umiejętności, Wojewódzkimi Zespołami Koordynującymi (WZK), Polską Agencją Rozwoju Przedsiębiorczości i sektorowymi radami ds. kompetencji w zakresie sieciowania podmiotów branżowych na poziomie województw, nawiązywania partnerstw regionalnych oraz inicjowania współpracy ponadregionalnej w branżach, a także prowadzenia analiz i badań potrzeb kompetencyjnych w danych branżach lub sektorach (w uzgodnieniu z radami ds. kompetencji) oraz definiowania barier i ograniczeń rozwoju ZSK, jak również przekazywanie tych informacji wraz z rekomendacjami dot. ich niwelowania do zad. 1.

Działania realizowane w tym obszarze przez regionalnych pracowników projektu ZSK będą uwzględniać wnioski z działalności Wojewódzkich Zespołów Koordynacji (dotyczące zapotrzebowania lokalnego rynku pracy na certyfikowanie określonych kwalifikacji spoza oświaty i szkolnictwa wyższego). Będą ponadto komplementarne z działaniami realizowanymi na poziomie centralnym, zaplanowanymi w projekcie MEiN dotyczącym budowania porozumień branżowych, który – w odróżnieniu od projektu ZSK6 – skupiał się będzie przede wszystkim na rozwoju oferty zawodów szkolnictwa branżowego.

4) Realizacja i integracja działań upowszechniających rozwiązania funkcjonujące w ZSK w środowiskach branżowych oraz działań w zakresie informowania i edukacji o możliwościach uzyskiwania kwalifikacji włączonych do ZSK, a także możliwościach pozyskiwania w regionach finansowania na walidację i certyfikowanie (co najmniej w porozumieniu z PARP, WZK oraz Instytucjami Zarządzającymi RP).

5) Wspieranie rozwoju oferty umiejętności i kwalifikacji dla szkolnictwa branżowego poprzez wykorzystanie Sektorowych Ram Kwalifikacji, w tym:

– wykorzystanie SRK do analizy podstaw programowych kształcenia w zawodach pod kątem identyfikacji istniejących lub potencjalnych

kwalifikacji spoza edukacji formalnej, które mogłyby być nabywane przez uczniów i absolwentów szkolnictwa branżowego w celu zdobycia przez nich certyfikatów dopasowanych do oczekiwań pracodawców; wypracowanie rekomendacji dot. zmian, DUZ'ów¹³ (dodatkowych umiejętności zawodowych),

– współpraca z Ministrem Koordynatorem ZSK w zakresie uwzględnienia ww. rekomendacji opracowanych na poziomie regionalnym i lokalnym w działaniach centralnych podejmowanych przez Ministra Edukacji i Nauki (m.in. w projekcie dotyczącym porozumień branżowych),

– wspieranie Ministra Koordynatora ZSK we wprowadzaniu nowych zawodów (w tym wykonywanie analiz dot. przypisania poziomu PRK dla zawodów z eksperymentów pedagogicznych).

Planowany termin realizacji zadania: 1-33. miesiąc realizacji projektu.

Szacunkowy koszt realizacji zadania: ok. 26% kosztów bezpośrednich.

3. Wspieranie rozwoju oferty kwalifikacji funkcjonujących w ZSK, w tym kwalifikacji z zakresu edukacji pozaformalnej, m.in. poprzez:

1) Metodyczne wsparcie przyszłych i obecnych instytucji certyfikujących w zakresie:

– przygotowania do prowadzenia walidacji wybranych kwalifikacji, w tym zwłaszcza przygotowania scenariuszy, narzędzi walidacji (tj. formularzy, instrukcji dla osób przystępujących do walidacji i asesorów itd.) i wewnętrznego systemu zapewniania jakości,

¹³ Dodatkowe umiejętności zawodowe to umiejętności, które wykraczają poza podstawę programową kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego, a jednocześnie stanowią takie umiejętności, które z punktu widzenia rynku pracy zwiększają szanse na zatrudnienie lub uzupełniają wykształcenie. Spis dodatkowych umiejętności zawodowych zawarty jest w zał. 33 rozporządzenia w sprawie podstaw programowych (Dz.U. 2019 poz. 991 z późn. zm) i poszerzany zmianami tego rozporządzenia.

- opracowania rekomendacji dotyczących walidacji dostępnych dla wszystkich (tj. odpowiadającej specjalnym potrzebom osób przystępujących do walidacji),
- wymiany doświadczeń pomiędzy instytucjami nadającymi kwalifikacje i upowszechnianie dobrych praktyk w zakresie walidacji, certyfikowania czy ewaluacji procesów związanych z nadawaniem kwalifikacji.

2) We współpracy z zainteresowanymi podmiotami (podczas spotkań roboczych) opracowanie kwalifikacji wpisujących się w bieżące i prognozowane zapotrzebowanie na umiejętności, w tym także:

- kwalifikacji z 1 i 2 poziomu PRK możliwych do uzyskania przez osoby ze specjalnymi potrzebami i osoby zagrożone wykluczeniem,
- kwalifikacji z 5 poziomu PRK, stanowiących potencjalny „pomost” pomiędzy szkolnictwem na poziomie ponadpodstawowym a szkolnictwem wyższym, których – inaczej niż w wielu systemach kwalifikacji funkcjonujących w innych krajach Unii Europejskiej – w ZSK wciąż brakuje, a które mogłyby być nadawane zarówno po ukończeniu szkół policealnych, jak i przez Państwowe Wyższe Szkoły Zawodowe, po ukończeniu tzw. krótkich cykli kształcenia¹⁴,
- kwalifikacji z branż i sektorów zidentyfikowanych jako szczególnie ważne dla rozwoju kraju (na podstawie wyników analiz tj. np. Analiza zapotrzebowania na zawody, kompetencje i umiejętności, a także dokumentów rządowych tj. np.: Krajowy Plan Odbudowy, Strategia Produktywności itd.).

3) Wsparcie uczelni w korzystaniu z rozwiązań i narzędzi ZSK, przede wszystkim w opracowaniu opisów kwalifikacji nadawanych po ukończeniu studiów podyplomowych oraz krótkich form szkoleniowych, które będą rozwijane w ramach FERS.

¹⁴ Jednocześnie, warto zwrócić uwagę, że osoba posiadająca kwalifikację na 5 poziomie PRK jest gotowa do samodzielnego i autonomicznego działania w obszarze danej kwalifikacji – jest samodzielnym specjalistą, a takich osób potrzeba w wielu branżach.

Planowany termin realizacji zadania: 1-33. miesiąc realizacji projektu.

Szacunkowy koszt realizacji zadania: ok. 19% kosztów bezpośrednich.

4. Wdrażanie i doskonalenie rozwiązań i narzędzi informatycznych ułatwiających uczenie się i potwierdzanie umiejętności oraz

ułatwianie dostępu do wiedzy na temat nowych możliwości certyfikowania umiejętności nabytych w ramach edukacji pozaformalnej i poprzez uczenie się nieformalne, m.in. poprzez:

- 1) wspieranie wybranych grup osób (m.in. przedstawicieli szkół branżowych, szkół wyższych, instytucji certyfikujących, firm szkoleniowych, publicznych służb zatrudnienia, uczniów, studentów) w korzystaniu z Metody Bilansu Kompetencji (metoda rozpoznawania i dokumentowania umiejętności zdobytych w różnym miejscu i czasie) na przykład w ramach spotkań, seminariów, warsztatów lub webinarów,
- 2) wdrażanie i doskonalenie rozwiązań i narzędzi informatycznych tj. Moje Portfolio oraz Moja Walidacja¹⁵, wspierających walidację umiejętności wg definicji z ustawy o ZSK¹⁶ we współpracy z wybranymi interesariuszami, w tym np. przedstawicielami instytucji certyfikujących, publicznych służb zatrudnienia, środowiskami HR, przedsiębiorcami i pracownikami oraz studentami.

Planowany termin realizacji zadania: 1-33. miesiąc realizacji projektu.

Szacunkowy koszt realizacji zadania: ok. 18% kosztów bezpośrednich.

¹⁵ Aplikacja zaprojektowana z myślą o przedstawicielach instytucji certyfikujących, której funkcjonalności to m.in. tworzenie schematów walidacji i ścieżek walidacyjnych, tworzenie arkuszy dla potrzeb walidacji poszczególnych kwalifikacji z oferty danej IC, moduł statystyczny, moduł do prowadzenia i analizy badań ankietowych wśród kandydatów i pracowników instytucji.

¹⁶ Zgodnie z art. 2 ustawy o ZSK, walidacja to „sprawdzenie, czy osoba ubiegająca się o nadanie określonej kwalifikacji, niezależnie od sposobu uczenia się tej osoby, osiągnęła wyodrębnioną część lub całość efektów uczenia się wymaganych dla tej kwalifikacji”.

5. Prowadzenie badań i analiz umożliwiających doskonalenie i projektowanie nowych rozwiązań ważnych dla rozwoju ZSK, tj.:

1) Analiz zapotrzebowania na umiejętności i kwalifikacje:

- analiza zapotrzebowania na zawody, kwalifikacje i umiejętności (AZZKU - cykliczna kontynuacja corocznych badań niezbędnych do opracowania prognozy zapotrzebowania na zawody, kwalifikacje i umiejętności) - 2 edycje;
- analizy kompetencji i kwalifikacji w sektorach wskazanych (w zad. 2) do opracowania lub aktualizacji SRK (5 badań) - realizowane w oparciu o metody jakościowe (identyfikacja kompetencji i kwalifikacji funkcjonujących w sektorze, w tym kompetencji specyficznych dla sektora oraz kwalifikacji niewłączonych do ZSK, np. uprawnień), z uwzględnieniem wniosków z realizacji projektu MEiN dotyczącego porozumień branżowych (w odniesieniu do kwalifikacji ze szkolnictwa branżowego, a także zapotrzebowania na nowe kwalifikacje spoza edukacji formalnej włączone do ZSK).

2) Badań uwarunkowań i barier uczenia się w dorosłości w zakresie: edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej i uczenia się nieformalnego, a także rozwoju umiejętności i kwalifikacji w Polsce:

- **Ogólnopolskie badanie ilościowe** potrzeb osób dorosłych w zakresie wykorzystania potencjału ZSK nakierowane na uchwycenie trendów, częstotliwości występowania pewnych zachowań i postaw w obszarze uczenia się dorosłych - badanie zostanie zrealizowane na populacji dorosłych Polaków w wieku 25-64 lat. Badanie będzie miało na celu zidentyfikowanie potrzeb dorosłych Polaków (w tym także grup wrażliwych) w zakresie potwierdzenia kompetencji i możliwości wykorzystania potencjału systemu w obszarze walidacji i certyfikacji oraz ich postaw i nastawienia wobec ZSK. Badanie będzie dotyczyło:

- identyfikacji sposobów nabywania kompetencji (wiedzy, umiejętności, kompetencji społecznych) przez osoby dorosłe i koniecznego wsparcia w tym zakresie,
- określenia skali potrzeb związanych z uzyskiwaniem certyfikatów, niezależnie od sposobów nabywania kompetencji,
- identyfikacji potencjalnych potrzeb w zakresie informacji o kwalifikacjach (w tym efektach uczenia się) zawartych w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji,
- identyfikacji potrzeb osób dorosłych związanych z etapowym gromadzeniem osiągnięć,
- rozpoznania preferencji osób dorosłych w zakresie korzystania z różnych metod walidacji oferowanych w ZSK (np. metody portfolio, bilansu kompetencji, testu teoretycznego i praktycznego, debaty, prezentacji etc.) oraz narzędzi oferowanych w ZSK (Moje Portfolio, Moja Walidacja),
- określenie skali potrzeb związanych z dokumentowaniem i identyfikowaniem kompetencji oraz potrzeb w zakresie doradztwa walidacyjnego oferowanego w ZSK.

Badanie dostarczy także istotnych informacji na temat rozpoznawalności Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji oraz Zintegrowanego Rejestru Kwalifikacji oraz narzędzi i usług, jakie on oferuje.

Uzyskane dane pomogą wspierać rozwój systemu w zakresie lepszego dopasowania opisów kwalifikacji do potrzeb osób dorosłych (w tym grup wrażliwych, w szczególności w zakresie wymagań wstępnych do uzyskania kwalifikacji, kosztów kwalifikacji, metod walidacji oraz doradztwa walidacyjnego), zidentyfikowania grup jako potencjalnych klientów IC (ich cech i dyspozycji) oraz udoskonalenia usług świadczonych przez ZSK (zarówno w zakresie danych zawartych w ZRK, jak i usług świadczonych przez instytucje certyfikujące - usługi certyfikacji - i walidujące - narzędzia

i metody walidacji, w tym usługi wspierające identyfikację kompetencji, w szczególności w przypadku tych, którzy uzyskali je w sposób nieformalny).

Badanie będzie prowadzone w ścisłej współpracy z PARP, w kontekście Bilansu Kapitału Ludzkiego, tak aby wzajemnie się uzupełniały i stanowiły koherentne źródła danych oraz aby zapewnić, że nie dojdzie do dublowania działań.

– **Celowane badania jakościowe**, nakierowane na otrzymanie pogłębionych wniosków w zakresie potrzeb, motywacji, wzorców zachowań, doświadczeń wybranych grup interesariuszy indywidualnych i instytucjonalnych, w tym:

a) Badania potencjału ZSK w instytucjach – realizacja badań instytucji, które potencjalnie mogą zostać włączone do systemu jako instytucje certyfikujące lub nadawać kwalifikacje użytkownikom (badania obejmą m.in. instytucje kultury, szkoły wyższe, szkoły ponadpodstawowe).

Badania te będą koncentrowały się m.in. na:

- możliwościach i barierach organizacyjnych, społecznych, ekonomicznych wybranych instytucji kultury jako przyszłych IC;
- weryfikacji potencjału szkół wyższych jako integratorów uczenia się przez całe życie oraz w zakresie potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych na drodze edukacji pozaformalnej i uczenia się nieformalnego;
- badaniu mechanizmów kształtowania i rozwijania świadomości posiadanych kompetencji (wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych) stosowanych przez te instytucje.

Wyniki zostaną wykorzystane w zakresie: pozyskiwania instytucji do ZSK w charakterze IC; projektowania rozwiązań wspierających popyt na kwalifikacje w instytucjach.

b) Badania wybranych IC funkcjonujących w ZSK (case study) nakierowane na diagnozę i analizę procesów związanych z usługami dla dorosłych oferowanymi w ZSK, w szczególności z walidacją i

certyfikowaniem w wybranych IC, celem ich doskonalenia. Wyniki zostaną rekomendowane do wdrożenia w wybranych IC.

c) Badania jakościowe użytkowników ZSK – badania użytkowników IC i BCU oraz potencjalnych użytkowników IC, w tym m.in. grup zagrożonych wykluczeniem na rynku pracy; migrantów; wybranych grup zainteresowanych potwierdzeniem kompetencji, których wiedza, umiejętności i kompetencje społeczne zostały nabyte w sposób nieformalny; procesów nabywania wiedzy i umiejętności, które mają potencjał poddania walidacji i certyfikacji. Badania będą koncentrowały się m.in. na pogłębieniu potrzeb użytkowników oraz ich uwarunkowań w zakresie zdobywania i potwierdzania kompetencji i kwalifikacji oraz uczestnictwa w walidacji i certyfikowaniu.

Wyniki zostaną wykorzystane w: doskonaleniu narzędzi i rozwiązań walidacyjnych; projektowaniu komunikacji wspierającej wdrożenie narzędzi walidacyjnych w wybranych grupach odbiorców (komunikaty dostosowane do potrzeb i barier różnych grup użytkowników); projektowaniu rozwiązań w ZSK wspierających potwierdzanie kompetencji przez migrantów; tworzeniu opisów kwalifikacji, szczególnie w części dotyczącej metod walidacji.

3) Badania nakierowane na ocenę kluczowych procesów funkcjonowania ZSK tj. procesu włączania kwalifikacji sektorowych, jeśli kwalifikacje te zostaną wprowadzone do ZSK; inne badania wynikające ze zmian legislacyjnych; analiza rozwoju kwalifikacji w Branżowych Centrach Umiejętności, z uwzględnieniem dobrych praktyk, trudności, mocnych stron, szans i zagrożeń w tym obszarze w oparciu o lokalne doświadczenia poszczególnych BCU, itp.;

4) Działania nakierowane na wymianę doświadczeń z krajami rozwijającymi swoje systemy kwalifikacji w oparciu o ramę kwalifikacji - współpraca międzynarodowa z organizacjami zarządzającymi kwalifikacjami w krajach UE (np. QQI - Irlandia, Nuffic - Holandia, Federal

Ministry of Education and Research - Niemcy, Kutsekoda - Estonia), nakierowana na analizę rozwiązań i wymianę doświadczeń w obszarze kwalifikacji oraz uczenia się przez całe życie.

Możliwość porównania polskich praktyk w obszarze walidacji umiejętności nabytych w edukacji pozaformalnej lub w ramach uczenia się nieformalnego, czy też w zakresie formułowania efektów uczenia się wymaganych dla kwalifikacji oraz dobierania do nich metod walidacji, a także w obszarze zapewnienia jakości nadawania kwalifikacji, czy wreszcie angażowania partnerów społecznych we wdrażanie systemu kwalifikacji, z dobrymi praktykami z innych krajów wspomogą doskonalenie rozwiązań i narzędzi ZSK oraz wspomogą rozwój kompetencji kadr podmiotów instytucji realizujących zadania w ramach ZSK (w tym przedstawicieli ministrów właściwych i instytucji certyfikujących), a tym samym podniesie jakość działań realizowanych w tym zakresie.

Planowany termin realizacji zadania: 1-33. miesiąc realizacji projektu.

Szacunkowy koszt realizacji zadania: ok. 22% kosztów bezpośrednich.

Koszty pośrednie 10% budżetu projektu.

Ponadto Wnioskodawca zaplanuje zatrudnienie w ramach projektu (przez okres realizacji całego projektu) na umowę o pracę w wymiarze co najmniej 0,5 etatu co najmniej 2 osób z niepełnosprawnością w rozumieniu Wytycznych dotyczących realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021-2027 lub zapewni realizację wyżej wymienionego warunku w ramach usług zleconych w projekcie.

Grupy docelowe to przede wszystkim:

- Minister Koordynator ZSK
- Ministrowie właściwi, kierujący poszczególnymi działami administracji rządowej, instytucje podległe i nadzorowane przez ministrów właściwych realizujące zadania wynikające z ustawy o ZSK

- Przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego na poziomie powiatu i regionu odpowiedzialni za edukację, prowadzenie polityki w obszarze uczenia się dorosłych lub rozwijania kapitału ludzkiego
- Instytucje certyfikujące, instytucje walidujące, instytucje ubiegające się o status IC, instytucje zainteresowane nadawaniem kwalifikacji spoza edukacji formalnej włączonych do ZSK
- Organizacje branżowe, Branżowe Centra Umiejętności
- Sektorowe Rady ds. Kompetencji i Rada Programowa
- Instytucje odpowiadające za zapewnianie jakości nadawania kwalifikacji
- Przedsiębiorcy, w tym pracownicy działów HR
- Stowarzyszenia i fundacje zajmujące się problematyką uczenia się przez całe życie i rozwoju umiejętności
- Placówki oświatowe i uczelnie
- Instytucje rynku pracy
- Osoby realizujące zadania z zakresu doradztwa zawodowego
- Osoby w różnym wieku zainteresowane rozwojem umiejętności
- Przedstawiciele firmy szkoleniowych, w szczególności zarejestrowanych w Bazie Usług Rozwojowych
- Przedstawiciele Wojewódzkich Zespołów Koordynujących
- Przedstawiciele Instytucji Zarządzających Programami Regionalnymi

Czy projekt będzie realizowany w partnerstwie?

Nie

Czy projekt będzie projektem grantowym?

Nie

Przewidywany termin złożenia wniosku o dofinansowanie

3. kwartał 2023 r.

Przewidywany okres realizacji projektu

10.2023 - 06.2026

Szacowany budżet projektu:

Szacowana kwota wydatków w projekcie w podziale na lata i ogółem (PLN):

- w roku 2023: 3 900 000,00
- w roku 2024: 27 500 000,00
- w roku 2025: 29 350 000,00
- w roku 2026: 13 250 000,00

ogółem: 74 000 000,00

Wymagany wkład własny beneficjenta (PLN): Nie

Szacowany wkład UE (PLN): 61 064 800,00

Cross-financing: Nie

Zakładane efekty projektu wyrażone wskaźnikami

Wskaźniki rezultatu:

1. Liczba osób objętych wsparciem w korzystaniu z rozwiązań i narzędzi ZSK
Wartość docelowa dla projektu: 2 800

2. Liczba użytkowników korzystających z aplikacji Moje Portfolio

Wartość docelowa dla projektu: 7 500

Wskaźniki produktu:

1. Liczba opracowanych procedur dla instytucji realizujących zadania w ramach ZSK

Wartość docelowa dla projektu: 35

2. Liczba opracowanych projektów nowych Sektorowych Ram kwalifikacji

Wartość docelowa dla projektu: 1

3. Liczba opracowanych projektów aktualizacji istniejących Sektorowych Ram Kwalifikacji

Wartość docelowa dla projektu: 6

4. Liczba opracowanych opisów kwalifikacji spoza oświaty i szkolnictwa wyższego, w tym z 1 i 2 PRK, 5 PRK, rynkowych i sektorowych

Wartość docelowa dla projektu: 60

5. Liczba opracowanych analiz zapotrzebowania na zawody, kwalifikacje i umiejętności

Wartość docelowa dla projektu: 2

6. Liczba opracowanych raportów z badania potencjału ZSK w instytucjach

Wartość docelowa dla projektu: 1

Szczegółowe kryteria wyboru projektów

Nie dotyczy

Podpis osoby upoważnionej do podejmowania decyzji w zakresie Roczego Planu Działania:

Miejscowość, data: 17 maja 2024

Podpis osoby upoważnionej: Joanna Mucha, Sekretarz Stanu, Ministerstwo Edukacji Narodowej

Data zatwierdzenia fiszki w ramach Roczego Planu Działania: 22 maja 2024